

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№15 (31)

Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,
13 квітня '18

Холод і дощ зі снігом

Цьогорічна весна вже вдруге б'є рекорди – спершу березень виявився надвологим, а тепер «естафету» перехопив і квітень. Виявляється, синоптичні показники наближаються до свого максимуму (25 градусів у 1973 році). Про це повідомили журналістам директор Науково-аналітичного центру кліматолог Василь Троцюк. «На даний час повітря прогрілось до 22–23 градусів, – сказав він. – Причиною такого стрімкого підвищення температури став теплий антициклон, який з Середньої Азії прийшов на схід України, а також теплий фронт циклону, що підійшов з Балкан. Завдяки цьому у нас зараз тепліше, ніж навіть у Римі». Але радіти теплу зарано, адже після 20 квітня знову похолодає: вдень очікується близько 6–8 градусів тепла, вночі будуть заморозки (близько нуля). А ще може випасти дощ зі снігом. До цього спричиниться холод, що надійде з Арктики.

Для тих, хто витратився на лічильники

Міністерство енергетики та вугільної промисловості незабаром презентує проект постанови про компенсаційні виплати людям, які за власний кошт встановили газові лічильники. Про це повідомили посадовці міністерства. Нагадаємо, згідно із законом про комерційний облік природного газу, усі споживачі

мають встановити ідивідуальні лічильники до 1 січня 2021 року.

Узялися за новачків

Минулого тижня уряд змінив порядок повернення водійських посвідчень, вилучених за порушення правил дорожнього руху. Тепер водій-новачок (строк дії посвідчення – два роки) не матиме можливості відновити

вилучені «права» навіть після складання екзаменів і медогляду. Щоб знову поповнити лави водіїв, людині доведеться заново пройти весь шлях отримання посвідчення, тобто з навчання в автошколі.

Зупинити трудову міграцію

Нарешті Кабінет Міністрів забив тривогу з приводу масового виїзду кваліфікованих працівників за кордон. «Виникла серйозна міграція трудових людей, які

шукають працю в Європі і в світі. Шукають, тому що там є нормальні умови роботи, з одного боку, з іншого боку – вища заробітна плата», – сказав прем'єр-міністр Володимир Гройсман минулої середи на засіданні уряду і наголосив на необхідності створення нормальних умов праці в Україні, «щоб люди почали повертатися». В той же час Національний банк України прогнозує, що трудова міграція з України зростатиме ще 2-3 роки.

Слово – за фермерами

Як уже повідомлялося, бюджет Катеринівської сільської ради по надходженнях у першому кварталі перевиконано. Проте вважається, що використано далеко не всі резерви. Один з них – плата за оренду земельних наділів селян. Фактично вона становить в середньому близько

15 тисяч гривень, в той же час офіційно фермери звітують про кошти вдвічі менші. Перехід на розрахунки «по білому» забезпечить збільшення надходжень до бюджету щонайменше на третину. Отже, слово – за фермерами: вони мають зробити реальну плату офіційною.

Підвів сервер

З початку квітня триває кампанія з обрання кожним українцем сімейного лікаря. Як повідомив лікар Катеринівської лікарської амбулаторії Ігор Туровський, вже кілька десятків жителів сіл об'єднаної громади

змогли підписати з ним декларації. За його словами, більшої активності завадив центральний сервер, який часто «зависав». Нагадаємо, що можна підписати декларацію і з лікарем, який відтепер працює у Володимирівці.

Обережно: магнітні бурі!

Геомагнітні бурі, що накрили територію України 11 квітня, триватимуть до 15 квітня. У цей час метеозалежні люди можуть відчувати погіршення самопочуття, сну і загострення хронічних хвороб. Зле можуть почуватися

люди з хворобами серця і судин. Спеціалісти радять метеозалежним більше відпочивати – прогулюватися в лісі або парку, відвідувати театри, слухати спокійну музику, спати не менше 8 годин на добу.

Пат «Кіровоградське рудоуправління» терміново потрібен на постійну роботу водій автобуса. За довідками звертатися за телефонами: (0522)-30-87-52, 050-457-15-45
Адміністрація

Децентралізація в дії

Володимир Кухта: Без стабільно працюючих підприємств об'єднаним громадам буде суцужно

Децентралізація може виявитися однією з найвдаліших реформ, що вже проводилися чи проводяться нині в незалежній Україні. А вже вперше за багато десятиліть кардинально змінюється роль місцевих громад в організації свого життя. Якщо раніше вони змушені були задовольнятися тим, що їм запланують в області чи в Києві, то сьогодні вони самі визначають, що будувати чи ремонтувати, на що витратити зароблені кошти, яким чисельним має бути управлінський апарат тощо.

Про це переконливо свідчить досвід Катеринівської об'єднаної територіальної громади. За короткий період тут спромоглися зробити те, на що раніше потрібно було б чекати не один рік. Йдеться про зрушення в наданні медичної допомоги (запрацював сучасний стоматологічний кабінет, якісно відремонтовано приміщення амбулаторії, прийнято на роботу лікарів), про автобусне сполучення між селами, що об'єдналися, підведення кабельного інтернету, ремонт дитсадка у Володимирівці.

Та чи все так однозначно в цьому процесі децентралізації, як може видатися на перший погляд? Чи не потребує він корекції? І найголовніше – яке ставлення до нього громади? Аби отримати відповідь на ці запитання, газета запроваджує рубрику «Децентралізація в дії». Першим на її прохання своїми думками поділився генеральний

директор ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», член виконкому Катеринівської сільської ради **Володимир Кухта**. Він один із тих, хто чимало робить для використання можливостей децентралізації в інтересах громадян. – На сьогоднішній день напрошується кілька висновків, – сказав Володимир Валентинович. – Перший – децентралізація потрібна. Альтернативи їй, мабуть, немає. В той же час, запроваджуючи її на своїй території, не треба сподіватися, що позитивний результат уже гарантовано. Дуже важливо порохувати економічну спроможність громади. Як свідчить практика, краще почуватися ті з них, що

мають на своїй території потужні прибуткові підприємства. Їх ще називають бюджетоутворюючими. Наявність цих підприємств дозволяє громаді підтримувати та розвивати соціальну сферу, вирішувати інші питання. За приклад тут можна навести Первозванівську та Соколівську об'єднані громади, де зареєстровано багато промислових підприємств. Я не виключаю, що в майбутньому на перше місце по відрахуваннях до бюджету може вийти сільське господарство, але поки що ситуація саме така.

Закінчення на стор. 2

До прибирання долучилися школярі

На минулому тижні, у Чистий четвер, учні Катеринівської, Володимирівської та Олексіївської шкіл спільно з вчителями та техпрацівниками долучилися до всеукраїнської акції з благоустрою «За

чисте довкілля». Діти та їхні наставники добре потрудилися на пришкольніх територіях – очистили їх від опалого листя та іншого сміття, побілили й обрізали дерева, перекопали клумби.

Микола Сухомлин: У гірничій галузі не варто розраховувати на швидкі прибутки

Продовження. Поч. у № 14.

Просто додати води

Звісно ж, поцікавився кореспондент «НГ» у радника голови облдержадміністрації Миколи Сухомлина і майбутнім буровугільної галузі Кіровоградщини (як відомо, в Олександрійському та Новомиргородському районах припинено видобуток бурого вугілля).

– З бурого вугілля, добутого на Кіровоградщині, робили брикети, – сказав Микола Сухомлин. – Ну, і в Димитровому Олександрійського району діяв завод, на якому з цього вугілля вилучали гірський віск – мінерал, який застосовується при виробництві паперу цінних сортів, при обробці тканин, шкіри, у літакобудуванні, медичній та хімічній промисловостях. А, наприклад, у НДР з бурого вугілля видобували 13 цінних продуктів. В Африці – також. Тим часом росіяни і китайці використовують буре вугілля як компонент водовугільного палива. Що це за технологія? Подрібнене вугілля змішується з водою та пластифікатором і використовується як паливо на ТЕС, це – альтернатива мазуту й газу. Є висновок науковців про те, що буре вугілля Кіровоградщини теж може використовуватися як складова водовугільного пали-

ва. Нині, коли зростають ціни на газ, на мазут, варто було б вивчити це питання та повернутися до розробки буровугільних родовищ Кіровоградщини, але вже не обмежуватися виготовленням паливних брикетів.

Також Микола Сухомлин зазначив, що раніш при розробці деяких буровугільних кар'єрів Кіровоградщини не зверталось уваги на інші корисні копалини, які залягали разом з вугіллям.

– Наприклад, у Костянтинівському кар'єрі вугілля починається на глибині 35 метрів, – знає радник голови облдержадміністрації. – Над ним – і вогнетривка глина, і пісок. Вони вважалися розкривною породою, гідного застосування їм не знайшлося. Ще коли розвідувалося це родовище, геологи шукали тільки буре

вугілля. А треба, щоб при геологічній розвідці одночасно вівся пошук усіх корисних копалин. І необхідно комплексно використовувати родовище.

Такі корисні гранати

Далі Микола Сухомлин розповів, як гірники прислухалися до поради раціональніше використовувати надра:

– Біля Компаніївки є Лозоватське родовище пігматитів, це – мінерали, які використовуються у кам'яному литві. Видобуток пігматитів там ведеться близько десяти років, їх відвозять на Полтавщину, де переробляють на штучний граніт. Припускаючи, що в тому родовищі є не тільки пігматити, я попросив геологів визначити, що там є ще. Виявилось, що є і гранати, і кварц, і слюда, і польовий шпат. Чому ж це все опиняється у відвалах? До нас прислухалися на тому гірничому підприємстві, тепер вони видобувають і гранати, відправляють їх на завод абразивів у Запоріжжі. А кандидат технічних наук Анатолій Петрович Качанов, колишній співробітник Центральноукраїнського технічного університету, виготовив з гранатів, добутих у Компаніївському районі, фільтр для очистки води, і дійшов висновку, що цей мінерал підходить для цього краще, ніж

деякі фільтрувальні матеріали, котрі вже застосовуються в промисловості.

Якби ще й налагодити виробництво водяних фільтрів на основі гранатів, добутих у Компаніївському районі, можна було б вести мову про комплексне використання тамтешніх копалин.

Значні запаси гранатів, за словами Миколи Сухомлина, є і в Заваллівському родовищі графітів.

– Запаси гранатових руд там – понад 4 мільйони тонн, – уточнив Микола Олексійович, – тобто гранатового концентрату буде понад 600 тисяч тонн.

– Гранати у тамтешньому кар'єрі є супутнім продуктом при видобутку графіту, – повідомив радник голови облдержадміністрації. – Установку з переробки гранатової руди введено в експлуатацію 1994 року.

– Гранати – цінні для промисловості завдяки таким властивостям, як абразивна твердість, скловидність, міцність, – пояснив радник голови облдержадміністрації. – Гранати у формі зерен і порошку можуть використовуватися як шліфувальний матеріал та при виробництві кераміки.

Віктор КРУПСЬКИЙ

(Продовження – у наступному номері)

Володимир Кухта:

Без стабільно працюючих підприємств об'єднанням громадам буде сутужно

Закінчення. Поч. на стор. 1

Другий висновок – надавши громадам можливість об'єднуватися територіально та переклавши на них частину своїх функцій з освіти, охорони здоров'я, соціального захисту громадян та інші, держава мала б передати їм і право часткового нормативного регулювання. Що я маю на увазі? Скажімо, відтепер фінансування пільгових перевезень здійснюється з місцевого бюджету, а визначення категорій населення, які мають право користуватися пільгами, як і раніше, залишається за центром. Це неправильно. Як і те, що, придбавши за рахунок місцевого бюджету автобус для перевезення своїх громадян, ми не можемо його випустити на маршрут без участі в конкурсі перевізників, який проводить районна державна адміністрація. Яке відношення вона має до коштів громади? Така «нестиківка» на законодавчому рівні

не на користь громадам.

Дається вона взнаки і в сфері охорони здоров'я громадян. Візьмемо забезпечення інсуліном хворих на цукровий діабет. Районна медицина звернулася до нашої громади з проханням надати їй фінансову допомогу, мовляв, коштів, які виділяє на це держава, недостатньо. Сума пристойна – 330 тисяч гривень. Коли ж ми попросили списки, щоб знати, яка ж реальна потреба, нам сказали: не сумнівайтеся, все правильно, переказуйте кошти. Ми проявили наполегливість, і з'ясувалося, що інсулінозалежних у нас проживає не тридцять, як нас запевняли, а двадцять п'ять. Ще п'ять виявилися «лівими», не нашими. А потім стало відомо, що потреби першого кварталу вже профінансовано, і в результаті, ми вийшли на менш як двісті тисяч гривень. Порівняйте: 330 тисяч і менше 200 тисяч. До слова, в законі зазначається, що фінансування інсулінозалежних

здійснює держава, але вона не заперечуватиме, якщо місцеві громади підставлять їй плече. Дехто вирішив цим скористатися буквально.

Така ж ситуація і в освіті. Якщо наші спеціалісти хочуть поліпшити навчальний процес, зробити його ефективнішим, вони часто змушені послуговуватися нормами, розробленими ще за часів СРСР. Чому вони не можуть керуватися реальними потребами дітей даної території?

Третій висновок – держава має фінансово підтримувати об'єднані громади. На перших порах їх існування це просто необхідно, адже багато років до села в неї не доходили руки, відтак там накопичилося чимало проблем. Зокрема, ми сподіваємося, що вже в нинішньому році за державні кошти побудуємо сучасну амбулаторію та якісно відремонтуємо дорогу до Лісно-го, а в майбутньому – збудуємо ще й очисні споруди, потреба в

яких назріла.

Ще один висновок – нам не обійтися без розширення об'єднаних громад. Аналіз законопроектів, спрямованих на поглиблення децентралізації, переконує, що невдовзі це стане провідною лінією державної політики на селі. І це правильно: чим більша громада, тим більшими є її можливості. Особливо це варто мати на увазі тим селам, де немає крупних підприємств. Щодо порядку приєднання, то він чітко врегульований законом – не потрібно проводити нові загальні вибори, лише довибори депутатів від приєднаних територій. Як на мене, усі тільки виграли б, якби до Катеринівської територіальної громади додалися ще й Могутнє, Овсяниківка, Івано-Благодатне та Грузьке. Це була б одна з найспроможніших громад області. Проте вирішувати, з ким їм будувати своє майбутнє, мають жителі перелічених сіл.

Валерій М'ЯТОВИЧ

Травень – додаткова відпустка

Мабуть, не знайдеться в світі іншої країни, де б так багато було неробочих днів у травні, як в Україні. Пов'язано це з державними і релігійними святами, що припадають на цей місяць.

Спочатку ми відпочиватимемо з 28 квітня до 1 травня, а також 6-го й 9-го травня. Принаймні, Кабінет міністрів рекомендує зробити вихідним поне-

ділок 30 квітня, а відпрацювати замість нього в суботу 5 травня.

1 травня, коли відзначають День міжнародної солідарності трудящих, припадає на вівторок, а 9 травня, коли відзначають День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, – на середу. 2 травня, як відомо, Верховна Рада виключила зі святкових днів торік.

8 травня шанується як День пам'яті та примирення, однак цей день є робочим.

А 27 травня нинішнього року відзначається релігійне свято Трійці, тож понеділок 28 травня теж буде державним вихідним.

Якщо врахувати вихідні, на які свята не припадають, то матимемо ще одну відпустку.

Варто знати

Порядок встановлення інвалідності спрощено

Днями набув чинності закон, яким змінено правила встановлення інвалідності.

Тепер, якщо людина звертається з проханням встановити їй інвалідність, проте не може прийти на огляд за станом здоров'я, ця процедура проводиться у неї вдома.

Якщо йдеться про інвалідність, пов'язану з необоротними порушеннями (зокрема з ампутацією кінцівок чи їх частин), група встановлюється безстроково (раніше такі люди були зобов'язані час від часу підтверджувати свою інвалідність). Людина з інвалідністю після виходу на пенсію так само не повинна проходити повторний огляд.

Цим же законом замість термінів «інвалід», «особа з обмеженими фізичними можливостями», «інвалід війни» і «дитина – інвалід» запроваджуються терміни «особа з інвалідністю», «особа з інвалідністю внаслідок війни» і «дитина з інвалідністю».

Смартфон – шпигун

Фахівці попереджають: величезна кількість інформації може бути зібрана з вашого смартфона як під час активного використання, так і під час роботи в фоновому режимі. Ця інформація може включати місце розташування користувача, історію пошуку в інтернеті, активність у соціальних мережах, доходи та біометричні дані.

Якщо давати доступ до цієї інформації якомусь додатку, треба пам'ятати, що він може передавати її, кому заманеться. Внаслідок цього сторонні компанії можуть відслідковувати, де ви знаходитесь, як швидко рухаєтеся і що взагалі робите.

Дуже мало програм публікує свою політику щодо конфіденційності користувачів, але навіть якщо вони це роблять, зазвичай це довгі юридичні документи, які більшість людей не читає і не розуміє. Ніхто не пише прямо: «Ви можете дати нам доступ до своєї телефонної книги, але, можливо, вам та вашим друзям прийде кілька смс від таксі». Встановлено, що сім з десяти мобільних додатків відправляють зібрану інформацію третім особам.

Інтернет-ідентифікація користувачів не захищається законодавством. Дослідження показує, що дані часто потрапляють до країн із «недружніми» законами про конфіденційність.

Відстежуючи весь потік даних, смартфони формують детальний профіль свого користувача. Вони можуть розповісти про інтереси користувача, його вподобання, політичні чи релігійні погляди та інше.

При цьому дані з різних програм доповнюють один одного. Таким чином смартфон збирає на користувачів чималі портфоліо, які можуть продаватися між компаніями без попередження, а тим більше згоди.

Неможливо передбачити та виявити повний спектр способів, якими смартфон може збирати та використовувати вашу інформацію. Наведені вище факти – це лише невелика частка того, що вже стало відомо. Єдине можна сказати напевно: смартфони є своєрідними пристроями стеження, і всі, хто їх використовує, певною мірою ризикують.

Як одного з найкращих своїх водіїв пам'ятають Семена Русула, теперішнього пенсіонера, у колективі ПАТ «Кіровоградське рудоуправління». Зустрівшись з ветераном праці у нього удома в Грузькому, кореспондент «Нашої громади» попросив його розповісти, як жилося і працювалося в різні часи. Згадувати Семенові Федоровичу допомагала його дружина Зінаїда Петрівна.

На зарплату міг купити кабанчика

– Водійське посвідчення я отримав ще до армії, у 1959 році, – пригадав Русул. – Як і багато хлопців, у кіровоградському ДТСААФі вивчився на шофера. А до того у колгоспі працював (різноробочим біля скоту), на залізниці. В армії служив водієм. Різні машини у мене були. Навіть легкова, командира частини возив на ній. Дослужився до помкомвзводу. Уже готувався до демобілізації, як восени 1962-го – загострення міжнародної обстановки, Карибська криза. Ми хвилювалися: а якщо відправлять на Кубу? Не відправили. Але відпустили додому мене на два місяці пізніше, ніж належало. Удома трохи погуляв і – до роботи. Мене взяли інструктором у кіровоградський ДТСААФ. Наступного року повернувся в Грузьке, влаштувався водієм у катеринівському кар'єрі. У мене із Зіною тоді до одруження ішло, а житла у Кіровограді не мав.

Як зауважив Семен Федорович, починав працювати він у катеринівських копальнях вогнетривких глин при директорі Іванові Столяренку.

– Хороший дядько був Іван Федорович, – сказав Русул. – Діло своє знав. Спочатку мені дали МАЗа-205. Порівняно з «газоном» це – гарна машина. Згодом отримав КраЗи.

За словами Семена Русула, ще у шістдесятих роках водії кар'єру непогано заробляли.

– Як шофер першого класу я отримував півтори сотні на місяць, – пам'ятає Семен Федорович. – За ці гроші можна було

аби принести в родину більше грошей, не шкодував себе:

– Працював і по суботах, як пропонували. Адже у вихідні платили удвічі більше. Я й від посади механіка відмовився, бо шофером більше заробити міг.

«Жигулі» для передовиків

У тих же 1970-х роках Русула придбали «Жигулі».

– Їх тоді у вільному продажу не було, а от передовикам виробництва виділяли, – пояснив Семен Федорович. – Я

ще він у школу ходив. Я і мопеда йому купив, а згодом – і мотоцикла.

За словами Семена Русула, син змалку виявив неабиякий хист до водійства, та все ж якось пошкодив батькову «трійку».

– Колі тоді було років з шістнадцять, – пригадав Русул-старший. – Розвертаючись на нашій вулиці, він в'їхав задом у купу сусідових дров. Я нічого Зіні не сказав про це. Машину – швиденько в гараж, там і відрихтував.

зауважила Зінаїда Петрівна.

За словами Семена Федоровича, в усі часи працювати водієм на руднику вважалося престижним. Звичайно ж, через пристойні заробітки.

– Але праця була важка, – наголошує пенсіонер. – Узимку в кабіні МАЗа чи КраЗа – така ж холоднеча, як і надворі. Щоправда, в БелАЗах ми вже не мерзли. Зате улітку в них – спека неймовірна. А от тепер в кар'єрі машини – комфортні для водіїв. І платять шоферам добре. Наш Коля

Семен Русул: Працювати водієм на руднику завжди було престижно

купити вигодованого кабанчика. А Зіна в колгоспі дояркою працювала. 1967 року ми почали будуватися. Через два роки справи вихідні.

– У нас уже тоді Люда була, вона 1964-го, – доповнила чоловіка Зінаїда Петрівна. – Коля народився пізніше – 1975-го.

На БелАЗ пересів не відразу

Як відмінного керівника характеризує Семен Русул і Олега Федоровського, який керував рудником з 1968 року по 1973-й:

– Олег Мануїлович вимогливий був. Його побоювалися. Та він був не тільки строгий, а й веселий. А здоровий який! Два метри зростом, якщо не більше!

Коли рудник отримав БелАЗи, Федоровський запропонував мені: «Сеня, пересідай на БелАЗ». Я відмовився, бо на КраЗі у відрядження можна було поїхати, а пересісти на БелАЗ – це весь час їздити по кар'єру. Та через рік я перейшов на БелАЗ, бо КраЗи вже не витримували, часто ламалися.

Зате, за словами Русула, у часи, коли рудником керував Володимир Скоков, суттєво зросли зарплати водіїв самоскидів.

– Я тоді заробляв по триста карбованців, – запевнив Семен Федорович.

Пенсіонер не приховує, що,

записався в чергу на руднику. Якимось мене викликали в контору: «Сеня, рудник отримав три машини. Зайди, вибереш». Виявилось, що на підприємство виділили «копійку», «трійку» і з кузовом «універсал». Звичайно ж, я вибрав «трійку». Якого кольору попалася? Темно-синя. Красуня – куди там! Віддав за неї сім сімсот. А без радіоприймача коштувала б сім п'ятсот.

– Грошей не вистачало, то ми позичили трохи, – пригадала Зінаїда Русул. – Через місяць й оддали.

– Їздили своїм ходом у Кишинів, у Донецьк, у Київ, – продовжив Семен Федорович. – Я беріг машину, вона як лялечка була. І сина навчив водити, коли

Хочуть з Катеринівкою

Пам'ятає пенсіонер Русул і те, як на початку вісімдесятих років рудоуправління зненацька опинилося у дуже скрутній ситуації – поклади корисних копалин у Лівобережному кар'єрі виявилися значно меншими за прогнозовані геологами.

– Натрапляли на червону глину, – розповів Семен Федорович. – А вона – не вогнетривка, нікому не потрібна.

Працював Семен Русул на руднику і при директорі Володимирі Кухті.

– Він молодець, – каже про теперішнього керівника рудника, – підприємство розвинув.

– А селище яке гарне стало! –

задоволений. Він на японському самоскиді працює.

На прохання назвати колег, з якими товаришував, Семен Русул сказав:

– Толя Бордіян, Вася Чоботар. Обидва шоферами були. Їх уже нема, померли.

– Старі мруть, а молодь не хоче у Грузькому жити, – узагальнила Зінаїда Петрівна. – Роботи тут немає. А в город не наїздишся, дорого. От і стоять порожні хати. А в селі й аптеки нема.

– А колись же ми багатим селом вважалися, – зауважив Семен Русул. На запитання, чому ж у такому разі до Грузького не підвели газ, він розповів ось яку байку:

– Один районний начальник начебто десь сказав, що грузьківські молдовани такі багаті, що обійдуться й без газу.

Та як би там не було, пенсіонерам Русулам боляче спостерігати за тим, як занепадає їхнє село. І вони не вірять, що після об'єднання бідного Грузького з таким же небагатим Івано-Богородатним тут усе почне розквітати.

– От якби з Катеринівкою нам об'єднатися, – мріє Семен Русул. Зінаїда Петрівна – такої ж думки.

Іван КИДРАТЕНКО

Про це писала «Зоря комунізму»

Зимові клопоти овочівників

«Турботи овочівників». Так називається замітка про роботу працівників тепличного господарства колгоспу імені Щорса, опублікована у районці за 24 січня 1974 року. Повідомляється, що овочівники зобов'язалися у 1974 році виростити 150 центнерів овочів з кожного гектара. Зазначається, що вони уже підготували парники для ранньої капусту. Серед найстаранніших працівників тепличного господарства називаються Меланія Воротнюк, Любов Лукіна, Тетяна Раскевич. Автор замітки – головний агроном колгоспу Сидір Дудка.

Прохання Вовки

У «Зорі комунізму» за 26 січня 1974 року надруковано нарис «Вовка» (автор – Любов Маркідова). Ідеться про шестирічного хлопчика, який допомагає матері, працівниці колгоспу імені Щорса, доїти корів. Нарис цей – невеликий за обсягом, але дуже теплий, написаний майстерно. З нього читач дізнається ще й про таку обставину: Вовкин батько покинув його матір – знайшов собі іншу жінку.

«Скажіть йому, що я вже ве-

ликий, мамі допомагаю», – попросив Вовка кореспондентку на випадок, якщо вона зустріне його тата.

І про шпаків не забули

Про підготовку колгоспу імені Щорса до весни розповідається у статті «Для майбутнього врожаю», опублікованій у «Зорі комунізму» за 29 січня 1974 року. Повідомляється, що механізована ланка на чолі з Василем Умрихіним зобов'язалася виростити по 70 центнерів кукурудзи з гектара і що для цього вже вивозяться в поле добрива, якими господарство запаслося в потрібних обсягах. Зазначається, що добре працюють В.Гришин, А.Тюхтій, В.Ткаченко, А.Дибенко. «Велику допомогу господарству надають школярі. Вони виготовили шпаківні», – стверджує автор статті – колгоспний агроном С.Коханенко. (Як відомо, шпакі поїдають шкідливих для сільськогосподарства комах.)

З редакційної пошти

У «Зорі комунізму» за 23 лютого 1974 року надруковано лист до редакції грузьківського п'ятикласника Ю.Компана. Школяр висловив подяку місцевому фельдшеру М.Чернезі за те,

що той уночі і в негоду прийшов на виклик до його хворої матері і допоміг їй. «Микола Вікторович приніс у наш дім щастя. Мати швидко одужала», – написав Ю.Компан. У тому ж випуску районки розповідається, що до редакції звернувся житель Лісного М.Грабажей зі скаргою на зв'язківців (повідомив, що у Лісному рік не працює радіомережа). Як повідомили редакції зв'язківці, ці незручності виникли внаслідок реконструкції лінії електропередач, яка вже завершується. Обіцяно відновити радіомережу найближчим часом.

Про користь математики

«Ким би ти не став, юний друже, – моряком чи льотчиком, кваліфікованим робітником чи будівельником, хліборобом чи тваринником, всі ці професії потребують добрих знань математики». Так починається замітка «Математика навколо нас», опублікована у «Зорі комунізму» за 26 лютого 1974 року.

Далі розповідається про математичний ранок в Грузьківській школі, який провели для своїх товаришів учні Т.Будулатій, В. Ранга, Н. Бур'янова, В. Згривець, Л. Годорожа, Р. Баранова, С. Баранова, В. Козонок, В. Шевченко. Вони переконували, що без знання математики тепер – нікуди.

За підтримку захисників України

Про співпрацю військових, які проти стоять сепаратистам на сході країни, і працівників ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» наша газета розповідала неодноразово. Про неї свідчать і прапори з автографами бійців та волонтерів, розгорнуті в адмінприміщенні підприємства. Минулої п'ятниці тут відбулося нагородження грамот за підтримку захисників. За дорученням командирів військових частин волонтер Павло Кучеренко (на знімку другий зліва)

передав відзнаки заступнику начальника кар'єру по транспорту Павлу Іщенко, водію автосамоскида Миколі Русулу, машиністу екскаватора Володимиру Степанову та генеральному директору Володимиру Кухті.

Чому потрібно читати

Читання стимулює роботу мозку, допомагаючи йому залишатися в гарній формі аж до похилого віку. Якщо читати досить регулярно протягом усього життя, то є ймовірність знизити ризик втрати пам'яті і частково запобігти зниженню концентрації уваги.

Згідно з дослідженнями, люди, які в похилому віці приділяли час читанню, були на 32% менше схильні до зниження розумових здібностей.

Читання книг продовжує

життя. Згідно з останніми дослідженнями, тривалість життя людей, які захоплюються читанням, в середньому на два – три роки більша, ніж у тих, хто нічого не читає. Тому, щоб прожити довше, потрібно виділяти на читання приблизно тридцять хвилин на день.

Отож, якщо вам хочеться мати хорошу пам'ять не лише зараз, а й у далекому майбутньому, розвинути уяву та прожити довге життя, просто почніть читати.

Справа про 300 мільйонів

З початку квітня триває протистояння між «ТАСком-банком» та компанією «Імперія-Агро».

А почалося усе з того, що працівники банку, не домігшись від «Імперії-Агро» повернення кредиту (за деякими даними, ідеться про 300 мільйонів гривень), запідозрили цю компанію у шахрайстві. Далі банк звернувся в Кіровоградське районне відділення поліції ось із якою заявою: мовляв, посадовці «Імперії-Агро» намагалися протизаконно реалізувати майно (посівмат, гербіциди та іншу сільгоспхімію), яке

зберігається на її складах у Кропивницькому та в селі Грузькому Кіровоградського району і є заставою за кредитними договорами з банком.

Невдовзі з'ясувалося, що у цьому спорі є ще одна сторона – фермери, які або заплатили «Імперії-Агро» за посівмат і ще не отримали його, або здали цій компанії своє зерно на зберігання. Вони занепокоїлися тим, що належне їм майно забере банк. Фермери організували штаб «Поверни своє» (за деякими даними, вартість «свого» – 248 мільйонів гривень), звернулися до Президента з проханням «втрутити-

ся у ситуацію», мотивуючи цю необхідність тим, що, мовляв, опинилася під загрозою посівна кампанія на 3,7 мільйона гектарів землі.

Тим часом прес-служба «ТАСкомбанку» оприлюднила інформацію про те, що працівники банку виявили «злочинну шахрайську схему компанії «Імперія-Агро» в масштабах всієї країни» і що «чесні фермери стали заручниками злочинних дій «Імперії-Агро» напередодні посівної кампанії». Також банківська установа заявила, що «стосовно ТОВ «Імперія-Агро» уже відкрито провадження про шахрайство, в межах

якого в офісах і на складах цієї компанії виконуються відповідні процесуальні дії».

Власник «Імперії-Агро» Юрій Оцабрик не заперечує того, що його компанія завинила банку, а протистояння з ним пояснює так: «Конфронтація з банком почалася після того, як я відмовився переписувати всі активи «Імперії-Агро» на їхню підставну компанію». «Товар, який лежить на наших складах, повністю належить фермерам, оскільки вони вже його оплатили», – запевнив Оцабрик.

За останніми відомостями, ситуація на складах «Імперії-Агро» у Кропивницькому така: фермери блокують вивезення звідти товару представниками «ТАСкомбанку».

Тотчето вдома

Котлети циганські

700 г яловичого фаршу, 3 цибулини, половина батон, 3 томати, 150 мл молока, 2 зубчики часнику, по 0,5 пучка кропу і петрушки, 1 ч. л. солі, олія.

Батон нарізати скибочками і замочити в молоці. Пропустити через м'ясорубку або перемішати в блендері до однорідної маси цибулю, часник, батон і сіль. Зняти з помідорів шкірку, попередньо ошпаривши, дрібно нарізати і злити сік. Змішати батон, помідори і дрібно нарізану зелень з фаршем. Сформувати котлети. Викласти їх на деко, попередньо змастивши його олією. Запекти в духовці при температурі 220 градусів 30 хвилин.

Пікантна намазка

1 плавлений сирок, 100 г редиски, 2 відварених яйця, 2 ст. л. майонезу, 2 зубчики часнику, зелена цибуля, сіль.

Заздалегідь заморозити (20 хв.) плавлений сирок. Натерти сирок, яйця і кілька свіжих редисок на крупній тертці. Цибулю дрібно нарізати. Часник пропустити через прес. Змішати всі інгредієнти і заправити майонезом. Підсмажити тости і намазати готову намазку. Зверху тости можна прикрасити гілочками кропу і кільцями редиски.

Манник на кефірі

По 1 скл. кефіру, манної крупи, борошна і цукру, 2 яйця, 1 ст. л. вершкового масла, 1/2 ч. л. соди, 1/2 ч. л. солі, 150 г кураги, згущене молоко або варення (для поливання).

Усі сипкі інгредієнти перемішати, додати кефір, яйця і розтоплене масло. Зробити масу однорідною і поставити в тепле місце на 30-40 хвилин (щоб манка набухла). Форму змастити вершковим маслом, духовку нагріти до 200° С. У розбухлу масу додати промиту курагу (можна родзинки, вишні без кісточок, а можна взагалі без нічого) і ще раз перемішати. Залити тісто у форму і випікати в духовці при 200°С 20 хв., а потім 10-15 хв. – при 175° С. Готовий манник трохи остудити, полити згущеним молоком або варенням і розрізати на шматочки.

Поради до гасу Сіємо матіолу

Друга половина квітня – найкращий час для сівби матіоли (левкою), холодостійкої рослина з запашними білими, рожевими, пилово-жовтими або ліловими квітками, запах яких знайомий кожному. Вирощують на добре освітлених і дренажних ділянках. Не годиться ділянка, на якій до цього росли хрестоцвіті.

Насіння матіоли висівають у неглибокі ямки, розташовані на відстані 20 см одна

від одної, по 3-5 штук, присипавши згори піском, а можна змішати насіння з піском і просто розсипати по зволоженій поверхні ділянки, а потім злегка присипати ґрунтом. З'являються сходи за тиждень або десять днів. Вони витримують похолодання до -5°С. Коли у сянців розвинеться по 2-3 листки, їх проріджують, намагаючись зберегти між екземплярами дистанцію 15-20 см. Аби продовжити цвітіння матіоли, сіяти її можна кілька разів із перервою в два тижні.

Щоб мати гарний урожай картоплі

• Висаджуйте не менше трьох – чотирьох сортів бульби. Пам'ятайте: червонобульбові сорти краще переносять високі температури і короткочасну посуху.

• Не оновлюючи посадковий матеріал, ви щороку недобираєте 10 відсотків урожаю.

• Висаджування картоплі на одному й тому ж місці призводить до її захворювання.

• Ви не доберете врожаю, якщо не дотримуватиметеся глибини садіння бульб. Вона має дорівнювати 6-8 см.

• При висаджуванні картоплі у холодний ґрунт на глибину 12-14 см і більше бульби

відчувають гострий брак кисню, а паростки уражаються ризоктоніозом і часто гинуть.

Кизил не плодоносить

Як радять спеціалісти, на присадибних ділянках треба висаджувати не менше двох рослин, оскільки кизил – перехреснозапильна рослина. Початок плодоношення залежить і від способу розмноження. Якщо кизил розмножено насінням, плодоносити він почне на 6-8 рік, при вегетативному розмноженні – на 3-4 рік. З двадцятирічного куща можна зняти до кількадесяти кілограмів плодів.

Якщо буряк іде у стрілку

Буває, що висаджений столовий буряк іде у стрілку, а плодів майже немає. У чому причина?

Швидше за все, причина тут – у ранній сівбі, насіння пролежало у холодному ґрунті тривалий час. Краще сіяти столові буряки, коли температура ґрунту досягне 10-12 градусів тепла.

Щоденний прогноз за місячним календарем

контракти можуть принести перші результати.

15 квітня – сновидіння говорять людині про ті процеси, які відбуваються в її підсвідомості. Образи вказують на проблеми, від яких ви намагаєтеся відвернутися. День небезпечний великою кількістю травм, можуть нагадати про себе старі хвороби. Ретельно вибирайте їжу. На роботі в колективі дуже важливо зберігати мир і порядок.

16 квітня – час початку здорового способу життя, але не навантажуйте себе занадто. Слід утримуватися від алкоголю, нікотину і грубої їжі. Добре укласти

угоди, підписувати контракти, договори, які допоможуть надалі правильно реалізуватися вашим бізнес-планам.

17 квітня – сни можуть показати, як вирішити завдання, що стоїть перед вами. Найкориснішими для здоров'я будуть активні фізичні вправи. У бізнесі зараз дуже добре здійснювати «проривні» заходи, виходити на новий рівень, але дуже обережно.

18 квітня – цього дня не рекомендується бути наодинці. Дуже сприятливо перебувати в колі сім'ї, гуляти на свіжому повітрі. Не ухвалюйте рішення, яке ще добре не обдумане. Зверніть

пильну увагу на ділянку горла і шийний відділ хребта – зараз вони особливо вразливі. Їжа повинна бути ситною, але без надмірностей. Може здолати алергія. У бізнесі вдалий час для збору, накопичення і обробки нової інформації.

19 квітня – день відмови від споку. Сприятливо вживати свіже молоко і сир. Протипоказані будь-які види голодування і очишень. Дуже корисні вправи на розтягування м'язів. Усі справи, спрямовані на поліпшення і трансформацію, в цей період будуть особливо вдалі.

Ваше здоров'я

Кріп допоможе

Лікування кропом широко використовується в народній медицині. А його доступність робить кріп незамінною харчовою і лікарською рослиною.

► Кропова вода готується з насіння кропу і добре допомагає при метеоризмі і кишкових коликах: 1 ст. л. насіння (можна подрібненого) залити склянкою окропу і настоювати в термосі або під кришкою близько години. Дітям можна пити до 3 ч. л. на день, а дорослим до 1 скл. Зберігати укропну воду в холодильнику в скляному посуді.

► Для поліпшення роботи шлунково-кишкового тракту слід вживати 1 ч. л. подрібненого насіння кропу за 30 хв. до їди.

► При захворюваннях серцево-судинної системи, печінки і жовчовивідних шляхів п'ють тричі на день по 1/3 скл. настою: 3 ст. л. сушеного кропу залити 1 скл. води, кип'ятити 15 хв., процідити і довести об'єм до 200 мл, додавши кип'ячену воду.

Для лікування бронхіту настоїть 1 ст. л. подрібненого насіння кропу в 2 скл. окропу і вживати 4 рази на день по 1 ст. л.

► При атеросклерозі приймають 4 рази на день по 1 ст. л. настою з 1 ст. л. подрібненого насіння кропу на 2 скл. окропу.

► При вуграх свіжу зелень кропу подрібнити, змішати з білком яйця і наносити суміш на обличчя на 15 хв. через кожні 3 дні. Курс – 15 процедур.

Судоми в ногах: у чому причина?

Якщо ви стали помічати повторювані судоми в ногах, – це сигнал для візиту до лікаря! Ваше завдання – виключити всі можливі захворювання, по можливості пройти всі потрібні обстеження. Судоми в ногах можуть викликати:

- захворювання щитоподібної залози;
- плоскостопість;
- порушення кровообігу в

нижніх кінцівках;

- брак мінеральних та інших необхідних організму речовин;
- збій в обмінних процесах, що протікають у м'язах;

- варикоз або тромбофлебіт;
- серцево-судинні недуги;
- остеохондроз;
- порушення роботи нирок;
- «жіночі» проблеми;
- надмірне навантаження на ноги під час роботи або занять спортом.

Тільки зайве фізичне навантаження як джерело м'язового болю усувається досить легко, і зробити це можна самостійно – достатньо лише як слід розслабити ногу і відпочити. У всіх інших випадках доведеться мати справу з фахівцем – медиком, щоб він призначив відповідне лікування, причому чим раніше, тим краще!